หัวข้อการค้นคว้าแบบอิสระ แบบแผนและเงื่อนไขของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มผู้ติดเชื้อ

เอชไอวีที่มีคู่ผลเลือดเอชไอวีต่างกัน ในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นางสาวเยาวลักษณ์ ใจมูล

ปริญญา สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.วราภรณ์ บุญเชียง

บทคัดย่อ

กลุ่มสามีภรรยาหรือคู่รักที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งติดเชื้อเอชไอวี เรียกว่า"คู่ผลเลือดเอชไอวีต่างกัน" เป็นกลุ่มที่มีความสำคัญในการควบคุมเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อเอชไอวี เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีสูง การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา แบบแผนและเงื่อนไขของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีคู่ผลเลือดเอชไอวีต่างกันในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งพิจารณาตามแบบจำลองด้านนิเวศน์วิทยา (Ecology Model) จำแนกเป็น 3 มิติได้แก่ 1) มิติปัจจัยภายในบุคคล 2) มิติปัจจัยระหว่างบุคคล และ 3) มิติปัจจัยด้านชุมชน รวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีเชิงคุณภาพในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2556 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2556 จากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 16 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ และส่วนที่ 2 แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยจัดหมวดหมู่ข้อมูลและสรุปประเด็นสำคัญ

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ติดเชื้อเอช ไอวีที่มีคู่ผลเลือดเอช ไอวีต่างกัน มีแบบแผนพฤติกรรม เสี่ยงทางเพศ ดังนี้ การเปิดเผยผลเลือดกับคู่นอนพบว่า ทุกคนเปิดเผยผลเลือดแก่คู่สามีภรรยาหรือคู่ นอนประจำ ซึ่งคู่ของผู้ติดเชื้อเอช ไอวียอมรับและใช้ชีวิตด้วยกันตามปกติ พฤติกรรมการใช้ถุงยาง อนามัยพบว่า ก่อนทราบผลการติดเชื้อเอช ไอวีผู้ติดเชื้อเอช ไอวี ไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัย แต่หลังจาก ทราบผลการติดเชื้อเอช ไอวีพบว่า มีกลุ่มที่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งแต่เมื่อเวลาผ่าน ไปจำนวนครั้งของ ใช้ถุงยางอนามัยลดลง อีกกลุ่มหนึ่งคือ ไม่มีการใช้ถุงยางอนามัยกับคู่ที่มีผลเลือดเอช ไอวีต่างกัน เหตุผล ของการ ไม่ใช้ถุงยางอนามัยได้แก่ ความรู้สึกที่ ไม่เป็นธรรมชาติ การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ การใช้ ถุงยางอนามัยมีความยุ่งยาก ผู้หญิง ไม่มีอำนาจการต่อรองเรื่องการใช้ถุงยางอนามัย ผลการตรวจเลือด

ของคู่ที่ไม่พบการติดเชื้อเอชไอวี และความคิดว่าการไม่ใช้ถุงยางอนามัยแสดงถึงความรัก ความซื่อสัตย์ ไม่มีการรังเกียจ ส่วนเงื่อนไขของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพสในกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีคู่ผลเลือดเอชไอวี ต่างกันใน 3 มิติ ได้แก่ 1) มิติปัจจัยภายในบุคคลพบว่า ทัสนคติของผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีคู่ผลเลือดเอชไอวี ต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมการไม่ใช้ถุงยางอนามัย ถึงแม้ทุกคนจะมีการรับรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการ ป้องกันการแพร่เชื้อเอชไอวี 2) มิติปัจจัยระหว่างบุคคลพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สามีภรรยาของ ผู้ติดเชื้อเอชไอวีได้แก่ ความต้องการหลีกเลี่ยงการทะเลาะกัน ความเบื่อหน่ายในการพูดคุยเรื่องการใช้ ถุงยางอนามัย คู่ของผู้ติดเชื้อเอชไอวีกิดว่าการใช้ถุงยางอนามัยไม่มีความจำเป็นสำหรับคู่สามีภรรยา และความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงาน มีผลต่อพฤติกรรมการไม่ใช้ถุงยางอนามัย ด้านความสัมพันธ์ ภายในครอบครัวและความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อนหรือเพื่อนร่วมงานพบว่า ไม่ได้มีผลต่อพฤติกรรม ไม่ใช้ถุงยางอนามัย 3) มิติบัจจัยด้านชุมชนพบว่า ทัสนคติของชุมชนต่อโรคเอดส์และผู้ติดเชื้อเอชไอวี ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องเพสสัมพันธ์และการเลือกที่จะใช้หรือไม่ใช้ถุงยางอนามัยของกลุ่มผู้ติดเชื้อ เอชไอวีที่มีคู่ผลเลือดเอชไอวีต่างกัน

จากผลการศึกษาสามารถนำไปวางแผนและหาแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยง ทางเพศในกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีคู่ผลเลือดเอชไอวีต่างกัน เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อเอชไอวีสู่บุคคลอื่น ต่อไป

> ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Copyright© by Chiang Mai University All rights reserved

Independent Study Title Pattern and Condition of Sexual Risk Behavior Among HIV-Infected

Group with HIV Discordant Couples in Chiang Mai Province

Author Ms. Yaowaluk Jaimoon

Degree Master of Public Health

Advisor Assistant Professor Dr. Waraporn Boonchieng

ABSTRACT

"HIV Discordant Couples" is groups of husband and wife or couples which one of them is infected with HIV. This group is important in terms of the control and prevention of HIV propagation as they are in high risk of HIV-infection. The study was a qualitative study aims to study pattern and condition of sexual risk behavior among HIV-infected group with HIV discordant couples in Chiang Mai Province. It was considered according to the Ecology Model which was divided in 3 dimensions, 1) Intrapersonal factor, 2) Interpersonal factor, 3) Community factor. Data were collected by qualitative method from June to September, 2013 from 16 samples. The data collection tools consisted of two parts, first was a record of personal information, data were analyzed by distributed frequency and percentage. Second tool was semi-structured interview questions, analyzed data by categorizing data and summarizing main idea.

Results from the study found that HIV discordant couples had pattern of sexual risk behaviors as follows. Disclosure of HIV status, everybody revealed their HIV status for their couples. Their couples also accepted and had normal daily life. For the condom use behavior, it was found that they did not use condom before they knew the HIV test results. There was a group of people who consistently used condom, however the frequency of condom use decreased when the time passed. Moreover, there was another group who never used condoms with HIV discordant couple. Reasons for not using condom were unnatural feeling, alcohol drinking, difficulties in using condom, women had no power to negotiate with men about condom use, blood test results of person

found no HIV infection, and the way to represents love and loyalty. In terms of condition of sexual risk behavior among HIV-infected group with HIV discordant couples in 3 dimensions, it was found that 1) Intrapersonal factor: attitudes of HIV-infected person with HIV discordant couples affected behaviors of not using condom, although they had accurate knowledge about prevention of HIV propagation. 2) Interpersonal factor: relationship between HIV discordant couples; argument avoidance, boredom in talking about using condom, thought that condom was unnecessary for couples and tiredness from work, affected condom use behavior. However, the relationship between family and a group of friends or colleagues did not affect the use of condoms. 3) Community factor: attitudes of community toward AIDS and HIV-infected people had no relationship with sexual and condom use behavior of HIV-infected group with HIV discordant couples.

Results of the study can be used to plan and seek for solutions of the problem in order to decrease sexual risk behaviors among HIV-Infected group with HIV discordant couples and prevent the propagation of HIV to others.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Copyright© by Chiang Mai University All rights reserved